

Novice o projektu Econnect, marec 2011

Editorial:

Dragi kolegi in prijatelji projekta ECONNECT, sneg kopni, po asi se prebuja pomlad in sedaj smo resni no v zadnji fazi projekta. Prihodnje mesece bo zaznamovalo izvajanje konkretnih ukrepov v posameznih pilotnih regijah, kar je tudi razpoznavni znak projekta. Po fazi na rtovanja, ki je bila zelo dolga, lahko z zadovoljstvom opazujemo, kako se ekološka povezanost uresni uje v praksi. V zimskih mesecih je potekala razprava o datumu zaklju ne konference in zaradi zaprošenega podaljšanja projekta bo to pomembno sre anje septembra v Berchtesgadnu, prav na koncu izvajanja projekta. Zelo sem zadovoljen, ker bomo tako lahko predstavili celotno sliko rezultatov projekta. Trenutno se pripravlja osnutek programa konference, ki ga bomo posredovali v kratkem. V naslednjih mesecih bodo potekala tudi obširna posvetovanja in zaprosili vas bomo, da prispevate informacije, ki so potrebne za pripravo zaklju nih dokumentov, kot so priporo ila za ustrezno politiko in za zaklju no poro ilo. Ne pozabite redno obiskovati spletne strani, kjer boste našli obilo novega materiala pa tudi redno nadgrajeno platformo JECAMI, kjer lahko preverite parametre ekološke povezanosti za vaše obmo je. V naslednjih mesecih, za katere bosta zna ilni intenzivna komunikacija in izmenjava izkušenj, se veselim stikov z vami in vam želim, da bi bila pomlad im bolj ustvarjalna.

Chris Walzer, vodilni partner

Contact:
University of Veterinary Medicine Vienna
Research Institute of Wildlife Ecology
Savoyenstrasse, 1
1160 Wien
www.fwiw.at

NOVICE O PROJEKTU ECONNECT

Analiziraj stanje ekološke povezanosti na spletu!

Ali želite identificirati idealno in prednostno območje za vzpostavitev prihodnjih ukrepov povezanosti? Uporabite spletno orodje JECAMI (Joint Ecological Continuum Analysing and Mapping Initiative-Web services), ki vam je na voljo na naslovu: http://gis.nationalpark.ch/arcgisserver_app/secure/econ_login.htm.

JECAMI pokriva površino sedmih pilotnih regij projekta Econnect in omogoča istočasno vizualizacijo habitatnih vrst in rezultatov povezanosti. Pilotne regije lahko JECAMI uporabijo tudi kot podporo spletni komunikaciji z različnimi uporabniki in organi. JECAMI je v okviru projekta Econnect razvil Švicarski narodni park v sodelovanju s podjetjem Arinas.

Prikaz pritiskov lovekovih dejavnosti na ruševca

Kje naletijo vrste na ovire pri migraciji vzdolž Alp? Delovni paket Econnecta Ovire in koridorji je sedaj dal prve odgovore na to vprašanje za ruševca (*Tetrao tetrix*). Ta velika ptica je bila izbrana kot predstavnik vrste, na katero bodo podnebne spremembe negativno vplivale.

Za ruševca je značilen sedentaren način življenja, zaradi česar je še posebno občutljiv na podnebne spremembe in motnje, ki jih povzročajo lovek. Ena najhujših motenj, ki jih povzročajo lovek, so za ruševca smrtonosne žetve. Da bi prikazali pritisk lovekovih dejavnosti na območje gibanja ruševca, so partnerji projekta

Econnect izra unali gostoto smu arskih krajev na 10 km² možnega gnezditvenega habitata (glej sliko).

Ruševec je v svojem letnem ciklu vezan na različne lokalne habitate. Za njegovo preživetje je odločilnega pomena, da te različne zaplate habitatov obstajajo in da so dosegljive. Strokovnjaki menijo, da potrebuje ruševec poleti okoli 20 hektarjev nefragmentiranega gnezditvenega habitata. Za glavni problem velja fragmentacija lokalnih gnezditvenih habitatov zaradi motenj, ki se pojavljajo lokalno (npr. prostorskih dejavnosti in infrastrukture). Pri habitatih za prezimovanje je pogostnost motenj resen problem, saj pogoste motnje delujejo na ruševca stresno in povzročijo energetske neravnovesje.

Podobna analiza je bila opravljena tudi za druge vrste. Ovire so bile ugotovljene posamezno za vsako vrsto glede na njihov vpliv na migracijsko vedenje.

CARL – Analiza povezanosti obrečnih pokrajin

Delovni paket WP5 vsebuje poseben cilj, tj. analizo potencialov za večjo povezanost obrečnih pokrajin v Alpah (**C**onnectivity **A**nalysis of **R**iverine **L**andscapes **CARL**). V trenutni fazi so dejavnosti usmerjene na oblikovanje vsealpske definicije obrečnih pokrajin in analizo obstoječih fragmentacij. Na ravni višje resolucije se prostorska analiza alpskih obrečnih pokrajin osredotoča na podrobno analizo znotraj dveh pilotskih regij, zlasti Narodnega parka Visoke Ture in Severnih Apneniških Alp.

Potencialna obrečna pokrajina je bila definirana kot reka in okoliške površine s 100-metrskim zaščitnim pasom vzdolž rečne toka. Ker gorska pokrajina omejuje rečne doline, je bila definirana poplavna ravnica lateralno omejena do reke, kjer naklon presega 35°. Tako na primer pokriva potencialna obrečna pokrajina v celotni pilotni regiji Severne Apneniške Alpe 23 % površine.

Znotraj obre nih pokrajin so bili ugotovljeni različni elementi, ki povzročajo fragmentacijo, na primer raba tal, naselja in specifične ovire, ter vneseni v prostorsko analizo fragmentacije. Kot kazalec fragmentacije je bila izračunana "efektivna velikost mrežnega oesa", ki temelji na verjetnosti, da bosta dve poljubno izbrani točki na določenem območju med seboj povezani. Večje ovir v pokrajini, manjša je verjetnost, da bosta točki med seboj povezani in manjša je efektivna velikost mrežnega oesa. Za primerjavo, povprečna "efektivna velikost mrežnega oesa" je bila izračunana za vsako manjše povodje.

Trenutno stanje glede potencialnih ovir in pregrad: alpske obre ne pokrajine so prekrivane s potencialnimi habitatmi ključnih organizmov in habitatmi, ki so že v rabi. Tovrstne analize se še izvajajo, vendar se že sedaj kažejo zelo zanimivi predhodni rezultati.

Obdelava in sporočanje rezultatov projekta Econnect

Delovni paket Prenos znanja (WP 8) igra pomembno vlogo pri povezovanju drugih dejavnosti, ki potekajo na področju Alp in v Evropi, in projektov, ki se ukvarjajo z ekološko povezanostjo. Tako so ključna spoznanja s srečanja predstavnikov držav na območju Alp in Karpatov, ki je potekalo septembra 2010 v češki republiki, predstavljena v obliki posterja. Poster povzema posebne cilje, rezultate in vidike skupne izvedbene strategije. Pri oblikovanju posterja so sodelovali nemški Zvezni urad za varstvo narave, platforma Ekološko omrežje, CIPRA in ALPARC. Poster si lahko presnamete na spletni strani projekta Econnect.

Poleg tega se v okviru delovnega paketa WP 8 pripravljajo končni izdelki ob upoštevanju metod, analiz, rezultatov in priporočil, zbranih iz vseh delovnih paketov Econnecta. Glavni rezultat bo sveženj, ki bo vseboval metode in postopke za izvajanje, sintezo, namenjeno nosilcem politik (povzetek priporočil, ki izhajajo iz rezultatov projekta) in strnjen pregled projekta. Tako bodo rezultati projekta

Econnect razumljivi in dostopni velikemu številu oseb. Poster si lahko presnamete na naslovu: http://www.econnectproject.eu/cms/?q=download_area.

NOVICE IZ PILOTNIH REGIJ

Berchtesgaden- Salzburg: projekt revitalizacije reke Saalbach

Reka Saalbach bi lahko igrala pomembno vlogo v regionalnem ekološkem omrežju pilotne regije Berchtesgaden-Salzburg. V ta namen Econnect podpira revitalizacijo reke Saalbach.

Na začetku poletja 2011 bo reka na dno poglobljena, kar bo omogočilo razvoj naravnih struktur in povečalo dinamiko reke. Poleg tega bo na podlagi študije ocenjeno, ali bi bilo potrebno Saalbach ponovno povezati z jezerom Obersee. Na informacijskem srečanju v začetku marca so bile relevantne zainteresirane strani obveščene o posegih, ki jih na reki izvaja Econnect.

Pilotna regija je dejavna tudi na drugih področjih. V kratkem se bo začela izvajati študija o amfibijah, zgodaj spomladi pa dejavnosti za ohranitev ekstenzivno obdelanih travniš visoke ekološke vrednosti. V maju 2011 je nastavljena delavnica o krajinskem nastajanju in ekoloških omrežjih, namenjena nosilcem odločanja iz Nemije in Avstrije.

Photo: ECONNECT bo podprl povečanje naravne dinamike reke Saalbach. (© Naravni park Berchtesgaden)

Pilotna regija Isère: izboljšanje zemeljske in vodne povezljivosti

V pilotni regiji Isère je bil zgrajen nov zeleni most, ki zagotavlja povezanost habitatov kopenskih živali. Zaščitna ograja na obrobni območju varuje živali pred hrupom in avtomobilskimi lučmi.

Poleg tega bodo marca za dela za sanacijo reke. Aprila bo organizirano študijsko potovanje, na katerem bo kmetom z območja izvajanja projekta predstavljen sistem gozdnega kmetijstva.

Za več informacij: <http://www.pathsoflife.eu> (en, fr) ali pri g. Anne-Sophie Croyal: as.croyal@cg38.fr

Photo: Predstavniki vlade departmaja Isère in regionalne družbe za avtoceste pri ogledu novega zelenega mostu.

Prihodnost zavarovanih območij: izolirani otoki ali središče zelenega omrežja?

Narodni park Visoke Ture bo 3. in 4. maja 2011 gostil mednarodno konferenco o zavarovanih območjih in njihovi vlogi za ekološko povezanost. 3. in 4. maja 2011 bodo v Mallnitzu/A predstavljeni tekoči projekti in pobude v zvezi z ekološko povezanostjo v Evropi, Alpah in Visokih Turah. Na konferenci o prihodnosti zavarovanih območij, ki bo potekala v nemškem jeziku, bodo predstavljeni najnovejši rezultati in izzivi za prihodnost.

Narodni park Visoke Ture je kot največje zavarovano območje v Alpah pomemben del ekološkega omrežja. Kljub izjemni velikosti, saj meri 1800 km², najdemo tukaj habitate za omejeno število posameznih živali določenih vrst. Skalni orol na primer potrebuje teritorij velikosti med 50 in 100 km², življenjski prostor beloglavega jastreba lahko obsega ozemlje, veliko več kot 100 km², in radij gibanja risa lahko doseže velikost do 1.000 km². Eno samo zavarovano območje ne more zagotoviti zaščitne vrstam, katerih prostorske zahteve so zelo velike. Edinstveno biotsko raznovrstnost Alp lahko zavarujemo samo z učinkovitim ekološkim omrežjem.

Nadaljnje informacije in prijava:

http://www.hohetauern.at/index.php?option=com_content&view=article&id=1426:zukunft-der-schutzgebiete&catid=127

NOVICE S PODROJA POVEZANOSTI

Nov instrument za uporabnikom prilagojene rešitve povezanosti

Ali želite živalim olajšati migracijo znotraj habitatov in med njimi? Obstajajo različni načini, kako to doseči. Če ste kmet, župan ali turistična organizacija, lahko s podrobnim brskanjem po novem spletnem "katalogu ukrepov" najdete potencialne dejavnosti, ki omogočajo izboljšanje ekološke povezanosti, in ki jih lahko prilagodite vašemu individualnemu položaju.

Katalog vsebuje primere dobrih praks na področju izvajanja, pojasni, katere interesne skupine se lahko aktivno vključijo v prizadevanja za izboljšanje in vzpostavljanje ekoloških omrežij in opiše pravno podlago ukrepov povezanosti. Vse opise ukrepov in primere dobre prakse je tudi mogoče presneti v obliki PDF. Katalog pa lahko tudi obogatite z vašimi primeri izvajanja. Spletni katalog je na voljo v angleškem, nemškem, francoskem in italijanskem jeziku. Katalog je bil izdelan v okviru Iniciative za ekološki kontinuum s finančno pomočjo nemškega Zveznega urada za varstvo narave s sredstvi nemškega ministrstva za okolje.

<http://www.alpine-ecological-network.org/information-services/measure-catalogue/>

(e,d,f,i)

Z vključitvijo evanjev akcije The Wall v vaše dogodke boste poudarili pomen ekološke povezanosti

Če organizirate dogodek, s katerim želite povečati ozaveščenost javnosti o problematiki drobitve habitatov, si lahko izposodite šest živobarvnih inštalacij, ki jih je oblikovala Iniciativa za ekološki kontinuum za akcijo The Wall. Izposoja, informativno gradivo ter inštalacije v štirih jezikih (d/f/i/sl) so na voljo brezplačno. Poskrbeti morate le za prevoz iz enega od naših skladišč. Ve informacij in fotografije:

http://www.alpine-ecological-network.org/about-us/ecological-continuum-initiative/the-wall/Die_Mauer_weiterverwenden (e, d, i, f)

Kontaktna oseba: mateja.pirc@cipra.org

Zagon nadaljevalnih dejavnosti po projektu Econnect

Projekt Econnect se bo zaključi il jeseni 2011. Iniciativa za ekološki kontinuum je v Bolzanu/IT v okviru svoje ustvarjalne enote organizirala delavnico za razvijanje vizij in projektov izven projekta Econnect. Cilj delavnice je bil zagotoviti nadaljevanje uspešnih dejavnosti iz projekta Econnect in pritegniti strokovnjake ustvarjalne enote k novim projektom. 20 strokovnjakov je na delavnici sodelovalo pri izmenjavi razlikih idej in razvijanju novih projektov. Na podlagi predstavitev trenutnega stanja tekočih dejavnosti v okviru projekta Econnect so udeleženci v štirih delovnih skupinah, ki so potekale istočasno, razpravljali in opredelili, kaj bo treba storiti v prihodnje. Vsaka od skupin je razvila nekaj obetajivih idej za morebitne nadaljevalne projekte. Določene so bile tudi več prednostnih ciljev. Podrobno poročilo o obeh delavnicah ustvarjalne skupine v letih 2010 (prva na temo integracije interesnih skupin je bila aprila 2010) je na voljo na naslovu (<http://www.alpine-ecological-network.org/about-us/ecological-continuum-initiative/think-tank/ecological-continuum-initiative/think-tank/ReportThinkTankWorkshops2010.pdf>).

Več informacij o ustvarjalni skupini: <http://www.alpine-ecological-network.org/about-us/ecological-continuum-initiative/think-tank>

Nove smernice za ekološke koridorje na Štajerskem

Za vzpostavitev "Zelenega omrežja" v avstrijski zvezni deželi Štajerska so bile izdelane smernice za regionalne, medregionalne in ezmejne razvojne strategije vzpostavljanja ekoloških koridorjev. Smernice so bile oblikovane v okviru projekta "Natreg" v tesnem sodelovanju s strokovnjaki s področij prostorskega načrtovanja in ekologije. Štajerski pristop vsebuje številne zanimive elemente za povezovanje odprtih prostorov, ki so lahko inspiracija za podobne procese tudi v drugih evropskih regijah.

Smernice pojasnjujejo osnovne ideje, cilje, strategije in delovne korake pri povezovanju odprtih prostorov in obrazložijo pomen prostorskega na rtovanja, ki lahko zavaruje zelena obmo ja in habitatne koridorje s pomo jo pravno zavezuje ih instrumentov. Poleg tega vsebujejo smernice tudi informacije o metodi sektorskih delovnih korakov kot tudi o sintezi rezultatov po sektorjih na predlog strokovnjakov za dolo anje mej zelenih obmo ij in ekoloških koridorjev.

Izbrana metoda upošteva zlasti tiste regije, kjer obstaja nasprotje interesov med varstvom narave in drugimi oblikami lovekove rabe zemljiš , niso pa upoštevana obmo ja na visoki nadmorski višini niti zavarovana obmo ja. Odprti prostor se obravnava v njegovih mnogoterih funkcijah. Poleg ekoloških funkcij koridorjev in habitatov ima odprti prostor tudi številne funkcije, ki so koristne za skupni blagor ljudi in rekreacijo. Med temi funkcijami obstajajo številne sinergije in poudarjena je dodatna vrednost teh obmo ij.

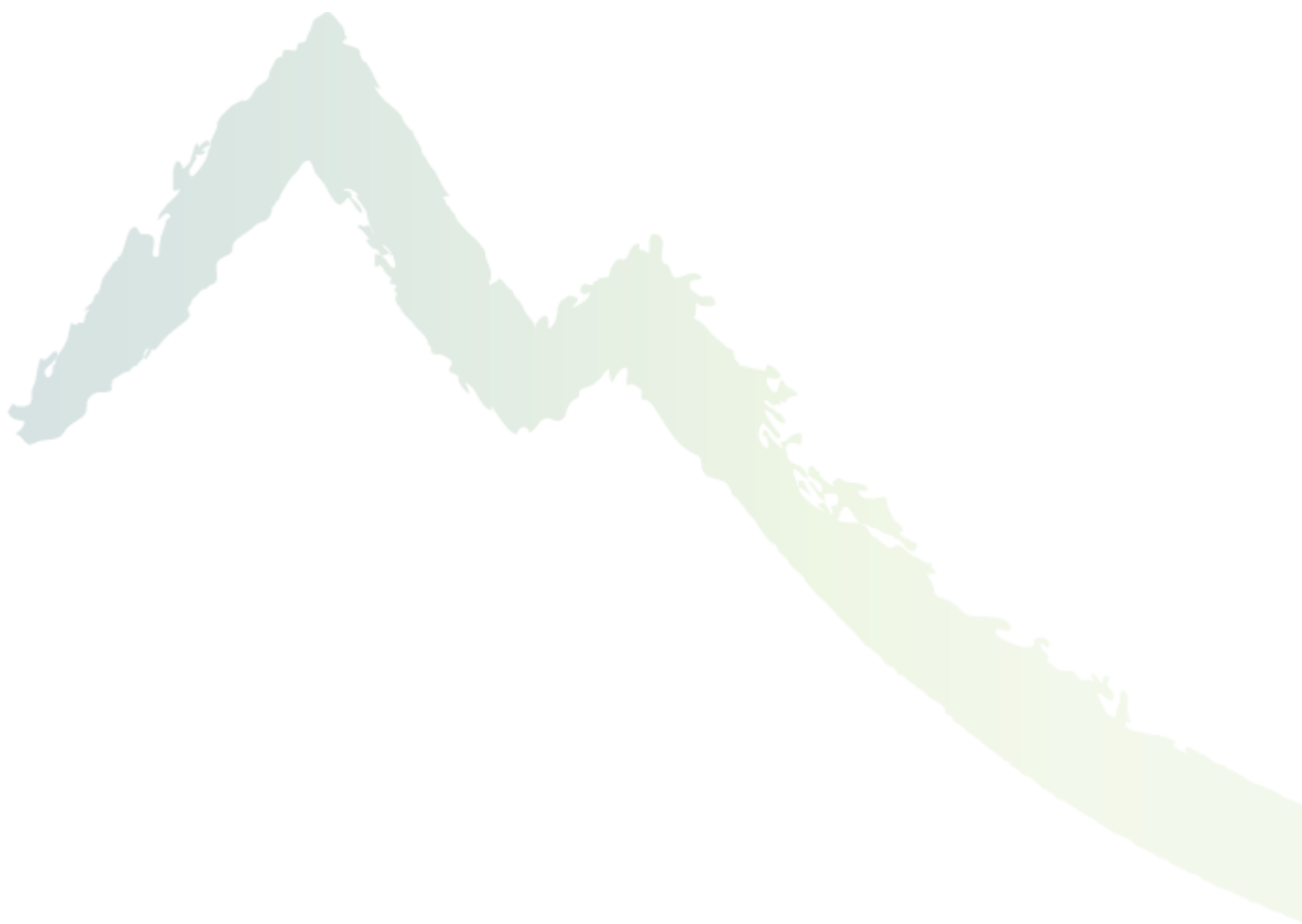
Smernice so na voljo na naslovu: <http://www.natreg.eu/joint-strategy> (en, na koncu strani).

TransEcoNet: ocena funkcionalnosti pokrajine

Dejavnosti v okviru projekta TransEcoNet ustvarjajo osnovne informacije o ohranjanju in razvoju ekoloških omrežij. Del projektnih aktivnosti je osredoto en na oceno potenciala biotske raznovrstnosti in storitev ekosistema v ekoloških omrežjih. V zadnjih mesecih je bil glavni cilj ocena in vizualizacija dejanske funkcionalnosti pokrajine na izbranih ezmejnih obmo jih Srednje Evrope na osnovi parametrov, kot so struktura pokrajine, fragmentacija, povezanost in biotska raznovrstnost. Na podlagi te ocene je nastala vrsta zemljevidov, ki bodo zagotavljali dragocene informacije, potrebne za akcijski na rt trajnostnega upravljanja ekoloških omrežij, in ki bo izdelan v letu 2011.

Ve informacij: <http://www.transeconet.eu>

Vir: TransEcoNet News, dec. 2010

Oblikovalski natečaj za ekološko ustrezne prehode cest za divjad

Oblikovalski natečaj ARC, the International Wildlife Crossing Infrastructure Design, je najel najboljše in najbolj inovativne mednarodne interdisciplinarne skupine oblikovalcev, ki jih sestavljajo krajinski arhitekti, arhitekti, inženirji, strokovnjaki s področja ekologije in drugi strokovnjaki, da bi zasnovali naslednjo generacijo infrastrukturnih objektov za prekanje avtocest za divjad v Severni Ameriki. Pogoji je bil inovativno oblikovanje izvedljivih, učinkovitih, stroškovno ugodnih in ekološko ustreznih prehodov za prekanje avtocest za divjad.

ARC je v ožji izbor uvrstil pet interdisciplinarnih skupin, ki naj bi razvile oblikovalski koncept prehodov za prekanje zelo prometne avtoceste I-70 v Coloradu. Januarja je žirija izbrala zmagovalno skupino, ki si je zamislila strukturo, ki se neopazno vključuje v okolico. Zmagovalna skupina in ostale štiri skupine, ki so prišle v končni izbor, so predstavljene na naslovu: <http://www.arc-competition.com>.

Photo: Pomen zelenih mostov je očitno: ceste veljajo za največjo oviro za povezljivost krajine in vitalnost ekosistemov.

Povzetki in poročila o dogodkih s področja povezanosti sedaj na spletu

Prva mednarodna konferenca IENE "Izboljšanje ekoloških povezav v okolju, ki se spreminja" je konec septembra 2010 potekala v kraju Velence na Madžarskem. Povzetki razprav konference so objavljeni na spletni strani <http://www.cbm.slu.se/iene/conf2010/programme.php>.

Novembra 2010 je Evropska komisija v Bruslju organizirala delavnico na temo vzpostavljanja zelene infrastrukture. Srečanje je bilo nadaljevanje delavnice, ki je potekala marca 2009 pod naslovom "Zeleni infrastrukturi v Evropi naproti", njen namen pa je bil nadaljnje razvijanje zasnove vzpostavljanja zelene infrastrukture v EU. Poročila s srečanja so na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/green_infrastructure.htm. Obeh dogodkih so se udeležili tudi Econnect in vsealpske pobude.

Pomen ekoloških omrežij priznan na nacionalni in mednarodni ravni

Predstavniki vlad z vsega sveta so poudarili, kako pomembna so ekološka omrežja za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Na 10. konferenci podpisnic Konvencije o biotski raznovrstnosti (COP 10), ki je oktobra 2010 potekala v Nagoyi na Japonskem, je bil sprejet paket ukrepov, ki naj bi zagotovil, da bodo ekositemi našega planeta tudi v prihodnje ohranjali blaginjo ljudi. Eden od rezultatov konference je dokument "Sklep o biotski raznovrstnosti v gorah X/30", ki tudi poudarja pomen ekoloških omrežij in opredeljuje, da je treba "med drugim vzpostaviti ohranitvene koridorje in povezljivost tam, kjer je to primerno in možno ob upoštevanju zlasti endemi nih vrst ter hkrati prepre evati širjenje invazivnih tujih vrst in vzpostaviti ezmejne sisteme gorskih zavarovanih obmo ij ob upoštevanju potrebe povezovanja zavarovanih obmo ij v ve je pokrajine." Dokument je na voljo na <http://www.cbd.int/cop/cop-10/doc/advance-final-unedited-texts/advance-unedited-version-mountains-en.doc>.

Na podlagi izsledkov COP 10 se je 300 strokovnjakov s podro ij znanosti, politike, uprave in prakse sre alo novembra 2010 na konferenci "Prihodnost biotske raznovrstnosti v Švici". Oblikovana je bila deklaracija, ki vsebuje 11 predlogov in poudarja pomen ekološke infrastrukture v Švici, ki jo sestavljajo veliki in dolgoro no zavarovani povezujo i elementi.

<http://www.biodiversity.ch/downloads/DeklarationBiodiversitaet.pdf> (d),

<http://www.biodiversity.ch/downloads/DeclarationBiodiversite.pdf> (f)